

Nr 337

Av herr förste vice talmannen von **Friesen**, *angående grunderna för pension eller annan ersättning åt tjänsteman hos kamrarnas kanslier vid övergången till enkammarriksdag.*

Vid övergången till enkammarriksdag, som behöver färre stenografer än den nuvarande tvåkammarriksdagen, väntas flera av de nu hos kamrarna anställda avgå därför att de uppnått pensionsåldern. Bland dessa är mer än hälften av de nuvarande förste stenograferna. Det har varit vanligt att stenografer stått kvar i tjänst några eller flera år efter uppnådd pensionsålder (den senast avgående slutade på sin 71-årsdag), men sådant lär knappast bli möjligt vid detta tillfälle.

De personer det här gäller har haft en synnerligen lång tjänstgöringstid hos riksdagen. Den äldste anställdes i riksdagens tjänst 1918, den yngste 1932. Riksdagen har aldrig kunnat erbjuda dessa anställda någon heltidstjänst, dels därför att den endast sammanträtt under en del av året, dels därför att under denna tid arbetet varit ojämnt och ofta inte fyllt arbetsveckan. Heltidsanställda riksdagsstenografer — varibland aldrig några förste stenografer förekommit — har funnits endast sedan 1967, medan de första riksdagsstenograferna anställdes av riddarhuset redan 1829. Det har således varit nödvändigt för stenograferna att även inneha annan befattning i enskild eller allmän tjänst. Vid kombinationen av de två sysslorna har arbetet i riksdagen knappast kunnat förläggas på det sätt som skulle ha passat bäst för den andra anställningen, utan de anställda har måst avlägsna sig från sin andra befattning för att sköta riksdagstjänsten. Detta torde i regel, sannolikt i samtliga fall, ha medfört en lägre lönesättning respektive lönegradsplacering i den andra tjänsten än som eljest varit att påräkna. Pensionen från dessa andra anställningar har då blivit i motsvarande mån lägre.

Riksdagsstenograferna pensionerades tidigare efter beslut från fall till fall sedan motioner väckts. Vissa principer hade fastställts inom bankoutskottet för sådana situationer (bankoutskottets utlåtande 1954, nr 41). Fr. o. m. 1967 är pensionsrätt fastställd.

Pensioneringen av arbetstagare inom den inre riksdagsförvaltningen beräknas enligt beslut av styrelsen för riksdagens förvaltningskontor den 14 december 1966 i överensstämmelse med statens pensionslöneförordning och statens allmänna tjänstepensionsreglemente samt förordnandepensionskungörelsen jämte därtill hörande författningar (riksdagens författningssamling 1967 nr 9). Förvaltningskontorets styrelse utfärdade den 25 januari 1967 föreskrifter i fråga om pensioneringsperioder m. m. för anställningar hos riksdagen och dess verk (riksdagens författningssamling 1967 nr 10). Ytterligare föreskrifter gavs i riksdagens författnings-

samling 1968 nr 4. Jämför även bankoutskottets utlåtande 1968 nr 67 om bemyndigande för styrelsen för riksdagens förvaltningskontor att bevilja pensioner och gratifikationer i vissa fall.

Praxis torde vara att vid inträffade fall förvaltningskontoret anmodar statens personalpensionsverk att räkna ut pensionen. De deltidsanställda stenograferna är nu placerade i löneklass — förste stenograferna i A 26, stenograferna i A 21 — till vilka icke utgår något tillägg hur långvarig tjänsten än varit. Vid beräkningen av pensionen har emellertid presumerats att vederbörande varit placerade tre löneklasser lägre. Dessutom har fullgjord tjänstgöringstid före 1959 tillgodoräknats endast till två tredjedelar. Med dessa regler synes pensionen icke bli fullt tillfredsställande för dessa riksdagens trotjänare.

Vid det senaste pensionsfallet av här ifrågavarande art, avseende förste stenografen, redaktör Sven Stäckig, som varit i riksdagens tjänst 1924—1969 10/2, (förvaltningskontorets beslut 9/5 1969, dnr III 439/1968) beviljades pensionen dispensvis, enär Stäckig uppnått pensionsålderns övre gräns före 1967 då de nuvarande reglerna trädde i kraft. Stäckigs pension uträknades enligt angivna grunder, men därifrån drogs dels folkpension, dels ATP (i hans fall ett ringa belopp; han är född 1898), dels slutligen hela den pension han åtnjöt efter anställning hos enskild arbetsgivare (Tidningarnas telegrambyrå). Den uppfattningen har emellertid gjorts gällande att sistnämnda avdrag inte skall göras vid pensionering av dem som 1/1 1967 ännu inte uppnått pensionsålderns övre gräns och sålunda då kommit in på SPR. Det torde vara viktigt att detta fastslås. Resultatet skulle annars kunna bli att de förste stenografer, som efter i regel mellan 40 och 50 års tjänst som stenografer och senare förste stenografer nu kommer att lämna riksdagen, inte får ett öres pension från denna.

Vad så angår avdraget av såväl folkpension som allmän tilläggspension bör observeras att sådant avdrag i regel redan sker från den enskilda pensionen. En dylik anordning, s. k. dubbel samordning, synes mindre lämplig.

Om vederbörande inte innehaft sysslan hos riksdagen hade de som nämnt sannolikt erhållit högre lön i sin andra tjänst och därmed även högre pension där, något som är värt beaktande. Under sin verksamma tid har de haft en väsentligt större arbetsbörda än normalt.

Det synes rimligt att vid pensionering av riksdagsstenografer och eventuellt andra vid kammarkanslierna anställda, vilken inträffar vid övergången till enkammarriksdag, gärna efter individuell prövning,

1) bruttopensionen uträknas med utgångspunkt från löneklassen A 26 för förste stenografer, A 21 för arvodesanställda stenografer, i den mån även sådana avgår vid nämnda tillfälle, o. s. v.;

2) från denna bruttopension icke avdrages vad vederbörande uppbär i pension från annan tjänst;

3) samt att inte heller avdrag sker för allmän tilläggspension och folkpension, i den mån sådant avdrag redan göres från pension från annan arbetsgivare.

Med hänvisning till det anförda hemställes därför,

att riksdagen måtte besluta att här angivna grunder skall vara normerande för de pensioner och eventuellt andra ersättningar till förste stenografer, stenografer och andra tjänstemän vid kamrarnas kanslier som av åldersskäl avgår vid övergången till enkammarriksdag.

Stockholm den 23 januari 1970

Bertil von Friesen (fp)
